

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/27/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8812208134
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8812208134.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zast. TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, proti žalovanej: C. E., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX J. č. XXX, o zaplatenie sumy 683,32 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 7.11.2012, č. k. 11C 107/2012-31 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok.

II. Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „prvostupňový súd“) napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutie odôvodnil cit.: „z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že úverová zmluva bola ukončená ku dňu 19.8.2008 a ku dňu 9.7.2008 pôvodný veriteľ vyhlásil predčasnú splatnosť celého úveru. Trojročná premlčacia doba podľa ustanovení Občianskeho zákonníka, ktorý je potrebné na daný právny vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy aplikovať, by tak uplynula dňa 10.7.2011.

Zo strany žalovanej však dňa 21.1.2011 došlo k podpísaniu Dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznání záväzku. Napriek tomu, že v čase podpisu predmetnej dohody ešte pohľadávka žalobcu nebola premlčaná, v bode 3.1 dohody je uvedené, že žalovaná vyhlasuje, že má vedomosť o premlčaní dlhu a jeho následkoch. V danom prípade totiž ide o predformulovaný obsah dohody. Samotné uznanie dlhu je spojené s dohodou o uzavretí splátkového kalendára, pričom je možné mať pochybnosti o tom, že dlžník - žalovaná, si bol vedomý dôsledkov uznania dlhu, najmä predĺženia premlčacej doby v zmysle § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Aj z výpovede žalovanej vyplýva, že pred podpisom dohody nemala možnosť si ju prečítať, zamestnanec žalobcu jej nijako nevysvetľoval obsah dohody, prípadne či sa jedná o premlčanú pohľadávku, alebo nie. Zamestnanec navrhovateľa naviac sám inicioval uzatvorenie takejto dohody, návrh nevyšiel od žalovanej ako od spotrebiteľa. Spotrebiteľ, ktorému išlo najmä o to, aby mohol uhradiť dlh v splátkach, keďže sociálna situácia mu nedovoľovala uhradiť dlh naraz, musel podpísať celý formulár, pričom je zrejmé aj z výpovede žalovanej, že význam obsahu formulára, ktorý podpísala jej nebol zrejmý. Vzhľadom na takto predformulovaný obsah návrhu dohody a okolnosti podpisu dohody možno mať vážne pochybnosti aj o tom, že ide o skutočný prejav vôle žalovanej uznať dlh a nejde iba o vôľu uzavrieť dohodu o splátkach so žalobcom.

Podpisom takejto formulárovej dohody žalovaná ako spotrebiteľ zhoršila svoje zmluvné postavenie v rozpore s ustanovením § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka

Uznanie záväzku žalovanou bolo vykonané na predtlačí žalobcu, pričom listina bola označená ako dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, ktoré označenie môže u bežného občana - spotrebiteľa s minimálnym právnym vedomím za určitých okolností, keď je zo strany veriteľa, resp. jeho právneho nástupca či už písomne alebo ústne, telefonicky či iným spôsobom, upozorňovaný, keď nie až zavražďovaný, možným súdnym konaním a následnou exekúciou, priviesť k rozhodnutiu uzavrieť takúto dohodu o splátkovom kalendári v snahe zabrániť jeho postihu a urovnať svoje záväzky voči druhej strane. V ďalšom si však možno často ani neuvedomuje, aké ďalšie prehlásenia podpísal, prípadne k akým ďalším povinnostiam alebo sankciám sa zaviazal, navyše keď samotná dohoda je vypísaná vo všetkých bodoch zástupcom druhej strany.

Súd preto predmetnú spotrebiteľskú vec podrobil preskúmaniu aj z pohľadu súdnej kontroly nekalých obchodných praktík. Inštitút nekalej obchodnej praktiky je zákonným termínom, ktorý nie je možné prehliadať ani v rovine súkromného práva.

V prípade, že navrhovateľ uplatňuje právo po použití nekalej obchodnej praktiky, súd môže odmietnuť poskytnúť ochranu takto uplatnenému právu. Ak sa právo uplatňuje po použití nekalej obchodnej praktiky, ide o výkon práva v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely zákona o ochrane spotrebiteľa rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej dohody (§ 4 ods. 8 zákona o ochrane spotrebiteľa). U iných praktík ako sú taxatívne uvedené v prílohe č. 1 zákona o ochrane spotrebiteľa je pre záver o nekalosti dôležitá existencia nižšie uvedených aspektov.

Obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, b) podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov (§ 7 ods. 2 zákona o ochrane spotrebiteľa).

Odbornou starostlivosťou sa rozumie úroveň osobitnej schopnosti a starostlivosti, ktorú možno rozumne očakávať od predávajúceho pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi, zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti (§ 2 písm. u) zákona o ochrane spotrebiteľa).

Podstatným narušením ekonomického správania spotrebiteľa sa rozumie využitie obchodnej praktiky na značné obmedzenie schopnosti spotrebiteľa urobiť rozhodnutie, ktoré by pri dostatku informácií inak neurobil (§ 2 písm. r) zákona o ochrane spotrebiteľa).

Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania a ako už bolo uvedené vyššie, žalobcom uplatnená pohľadávka bola splatná dňa 9.7.2008. Žalobca podal návrh na začatie súdneho konania dňa 9.8.2012, teda po uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby.

Zámer žalobcu dosiahnuť vymožitelnosť pohľadávky podpísaním dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 21.1.2011, ktorú žalovaná podpísala, súd vzhľadom na vyššie uvedené hodnotí ako nekalú obchodnú praktiku, pretože boli naplnené zákonné znaky tohto zákonného inštitútu a to nedostatok odbornej starostlivosti na strane dodávateľa - žalobcu, ako aj potenciálne

riziko, že takéto konanie naruší správanie spotrebiteľa. Uznanie dlhu žalovanou súd považuje za právne neúčinné, pretože žalovaná nemala vedomosť o následkoch uznania dlhu, ktoré je zakomponované do dohody o uzavretí splátkového kalendára, pričom je možné mať pochybnosti o tom, že ide o skutočný prejav vôle žalovanej uznať dlh a nejde iba o vôľu uzavrieť dohodu o splátkach so žalobcom. Z uvedeného je zrejmé, že pri dostatku informácii by žalovaná uvedenú dohodu spojenú s uznaním dlhu nepodpísala. Žalobca v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti žalovanú nepoučil o následkoch podpisu dohody a uznania, ktorá v dobrej viere a snahe uhradiť dlh v splátkach, podpísala formulár, obsah ktorého jej nebol zrejmý.

Keďže v danej veci začala plynúť premlčacia doba 10.7.2008, ktorá uplynula dňa 10.7.2011, no žalobca podal žalobu na tunajšom súde až dňa 9.8.2012, teda až po uplynutí zákonnej trojročnej premlčacej doby v zmysle Občianskeho zákonníka, pričom žalovaná vzniesla námietku premlčania a súd tento jej úkon, tak ako je uvedené vyššie, považoval za účinné dovolanie sa premlčania, na základe tejto skutočnosti súd nemohol žalobcovi toto premlčané právo priznať, preto súdu žalobu v celom rozsahu zamietol.“

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca navrhujúc odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že vyhovie žalobe v plnom rozsahu. Odvolateľ v odvolaní poukázal na to, že 21.1.2011 žalovaný podpísal dohodu o uzavretí splátkového kalendára a uznanie záväzku, pričom obsahom dohody je uznanie dlhu zo strany žalovaného ako právny inštitút zakotvený v Občianskom zákonníku, pričom právnym následkom uznania práva, ktorý nastal priamo zo zákona, je prerušenie plynutia premlčacej doby. To znamená, že doba, ktorá dovtedy uplynula, sa stáva právne bezvýznamnou a začne plynúť nová desaťročná premlčacia doba, a to priamo zo zákona. Na to, aby nastali právne účinky s uznaním práva podľa § 110 ods. 1 druhá veta zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), zákon nevyžaduje, aby dlžník mal v čase uznania vedomosť o premlčaní dlhu. Uznanie práva podľa § 110 ods. 1 druhá veta OZ nemožno stotožňovať s inštitútom uznania dlhu podľa § 558 OZ. Obsah dohody nie je tak rozsiahly, aby sa s ňou žalovaná nemala možnosť oboznámiť sa. Podpisovala ju vo svojom bydlisku, teda mala možnosť si ju pokojne prečítať a vysloviť s ňou súhlas, resp. ju odmietnuť. Išlo o prejav slobodnej vôle žalovanej.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, podľa zásad upravených v ust. § 212 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a zistil, že odvolanie žalobcu je nedôvodné.

Prvostupňový súd správne zistil skutkový stav, správne vyvodil právne závery vo výroku o zamietnutí žaloby a odvolací súd konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozsudku, na ktoré odkazuje.

Na zvýraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd poukazuje na rozhodnutia súdov, ktoré konštatovali nekalosť obchodnej praxe v obdobných veciach, a to rozhodnutia Krajského súdu v Prešove vo veciach 11Co/37/2012, 20Co/86/2012, 3Co/53/2012, 4Co/19/2012, 19Co/87/2012, 5Co/58/2012, 12Co/47/2012, 16Co/133/2012, 17Co/120/2012, 19Co/87/2012 a Krajského súdu v Košiciach vo veci 4Cob/75/2012, 5Co/194/2012 a uvádza nasledovné.

Súdna kontrola neprimeranosti zmluvných podmienok vo svetle čl. 6 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách dopadá na štandardné produkty (typové zmluvy), a to tak na pôvodnú zmluvu, ako aj všetky formulárové zmeny a doplnky. Z vlastnej aplikačnej praxe môže súd potvrdiť, že ide o rovnaký formulár vo viacerých prípadoch a je evidentné, že spotrebiteľ nemôže na tomto tlačiive nič meniť.

Vylúčenie vyššie citovanej smernice a súdnej kontroly je nedôvodné. Navyše odvolací súd už judikoval, že konanie, akým sa žalobca dopracováva k týmto doplnkom zmluvy, je nekalou obchodnou praktikou (rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veciach 11Co 37/2012, 20Co 86/2012).

„Odvolaací súd však považuje za potrebné zdôrazniť ešte jednu okolnosť, na ktorú poukazuje súd prvého stupňa v súvislosti s ochranou spotrebiteľa a to v tom zmysle, že právny vzťah, ktorý existuje medzi žalobcom a žalovanou je právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy a teda na tento právny vzťah je treba aplikovať ustanovenia, ktoré upravujú právne vzťahy spotrebiteľského charakteru. Tieto ustanovenia je treba aplikovať aj na právne úkony, ktoré bezprostredne nadväzujú na spotrebiteľskú zmluvu a teda aj na právny úkon uznania dlhu. Je treba súhlasiť, že v danom prípade pri uzatváraní dohody o splátkovom kalendári a uznaní dlhu došlo k nekalej obchodnej praktike, ktorá bola v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti a ktorá podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov. Odbornú starostlivosť i podstatné narušenie ekonomického správania spotrebiteľa definoval súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí a treba súhlasiť s tým, že v danom prípade pri uzatváraní takejto dohody došlo k nekalej obchodnej praktike, pretože obidve tieto znaky nekalosti boli naplnené. Umiestnenie textu o vedomosti premlčaného dlhu nasvedčuje tomu, že zo strany žalobcu došlo k porušeniu odbornej starostlivosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktorá predpokladá osobitnú schopnosť a starostlivosť, ktorú možno rozumne očakávať od dodávateľa pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti...“(rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 11Co 37/2012).

Je logické a pochopiteľné, že spotrebiteľia vítajú možnosť splácať dlh v splátkach, no je nečestné, ak sa zneužije kontrakčná situácia s cieľom predĺžiť premlčanie až na 10 rokov.

Takéto praktiky sú zakázané (§ 7 citovaného zákona) a žalobca nemôže počítať so súdnou ochranou nečestného konania.

V tomto smere je dôležité poukázať na novú dôležitú skutočnosť pre judikatúru súdov, že dobré mravy, resp. konanie v rozpore s dobrými mravmi našlo svoje pozitívno-právne vymedzenie podľa § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z.

Podľa § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa („ZOS“) predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. „Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody..“

Právny úkon, ktorý je v rozpore s ustanovením zákona, je neplatný (§ 39 OZ). Odvolaací súd nevidí žiadny dôvod nevzťahovať tento záver aj na rozpor právneho úkonu so zákonným ustanovením § 4 ods. 8 ZOS. Právny úkon porušujúci ustanovenie § 4 ods. 8 ZOS je neplatný pre rozpor so zákonom.

Kampaňovité predkladanie formulárov s ľubozvučným ustanovením o možnosti splácať dlh je pre spotrebiteľov pravdepodobne plných pocitu viny z porušenia splátkového kalendára s cieľom dosiahnuť predĺženie premlčacej doby na 10 rokov bez náležitého objasnenia tohto dôsledku spotrebiteľovi nezodpovedné, nečestné a odporuje zákonnému ustanoveniu § 4 ods. 8 ZOS. Nielenže je tu dôvod na odmietnutie ochrany dodávateľovi postupom podľa § 3 ods. 1 OZ, ale aj na záver o neplatnosti právneho úkonu, ako judikoval tunajší súd vo veci 11Co 37/2012.

Na porovnanie odvolaací súd poukazuje na judikatúru českého ústavného súdu, konkr. bod 27 nálezu Ústavného súdu ČR I. ÚS 3512/2011, cit.: „Uplatňování principu důvěry v úkony dalších osob při veškerém sociálním styku s nimi je základním předpokladem pro fungování komplexní společnosti (Luhmann, N.: Vertrauen. Ein Mechanismus der Reduktion sozialer Komplexität. Stuttgart 1989, str. 1). Důvěru je třeba pokládat za elementární kategorii sociálního života. Jednak vyjadřuje vnitřní postoj

odrážející eticky odůvodněné představy a očekávání jednotlivých členů společnosti a z druhé strany je výrazem principu právní jistoty, který představuje jednu z faset materiálně, tj. hodnotově, chápaného právního státu, jehož ústavně normativní výraz je obsažen v čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR. Naznačená konkretizace principu právního státu je oním principem, který působí na straně stěžovatele a proti principu autonomie vůle, kterého se dovolávají obecné soudy. Je pak primárně úkolem obecných soudů najít praktickou konkordanci mezi oběma protikladně působícími principy tak, aby zůstalo zachováno maximum z obou, a tak, aby výsledek byl slučitelný s obecnou představou spravedlnosti." [obdobně nález Ústavního soudu ze dne 15. 6. 2009, sp. zn. I. ÚS 342/09 (N 144/53 SbNU 765)].“

Odvolacie námietky žalobcu sú neopodstatnené a odvolací súd napadnutý rozsudok s osvojením si dôvodov ako správny potvrdil postupom podľa § 219 O.s.p.

Žalobca bol v odvolacom konaní neúspešný, žalovanej trovy nevznikli a tomu zodpovedá i výrok o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.